

AIZKULISES: PROLOGS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Jņ. 1:1–5, 1. Moz. 1:1, Jņ. 1:9–13, Jņ. 3:16–21, Jņ. 9:35–41, Mt. 7:21–23, Jņ. 17:1–5.

ATMIŅAS PANTS:

“Iesākumā bija Vārds, un Vārds bija pie Dieva, un Vārds bija Dievs” (Jņ. 1:1).

Pirmajā nedēļā mēs runājam par Jāņa evaņģēlija beigām, kur bija paskaidrots, kāpēc viņš rakstīja savu evaņģēliju. Šīs nedēļas tēma atgriežas pie evaņģēlija sākuma, kur Jānis uzņem virzienu, kādā viņš, Svētā Gara iedvesmots, ir paredzējis vest lasītāju. Sava rakstu darba pirmajos vārdos un rindkopās Jaunās Derības rakstnieki bieži izklāsta tēmas, kuras viņi plāno aptvert. Tāpat dara arī Jānis, prezentējot savas tēmas kā daļu no lielā kosmiskā scenārija, kas atspoguļo galvenās patiesības par Jēzu Kristu – patiesības, kas iesniedzas pat vēl tālākā pagātnē nekā radišana.

Iepazīstināšana ar tēmām grāmatas sākumā tiem lasītājiem, kas jau zina, ka Jēzus ir Mesija, sniedz tādas priekšrocības, kādas nebija pašiem grāmatas varoņiem. Zinošs lasītājs var skaidri saskatīt grandiozās tēmas, pie kurām stāstā par Jēzu atgriežas evaņģēlists. Šīs lielās tēmas ir ietvertas Jēzus zemes dzīves vēsturiskajā periodā.

Šīs nedēļas nodarbība sāksies ar prologu (Jņ. 1:1–18) un apkopos tā galvenās tēmas. Šīs tēmas aplūkotas arī citviet Jāņa evaņģēlijā.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 19. oktobrī.

iesākumā – dievišķie “logos”

Izlasi Jņ. 1:1–5. Ko šie vārdi atklāj par Vārdu – Jēzu Kristu? _____

Jāņa evaņģēlijs sākas ar šo brīnišķīgo domu: “iesākumā bija Vārds, un Vārds bija pie Dieva, un Vārds bija Dievs” (Jņ. 1:1). Šis skaistais teikums satur tādu domu dziļumu, ko mēs tik tikko spējam aptvert.

Pirmkārt, evaņģēlists atsaucas uz radīšanas stāstu 1. Moz. 1:1 (“iesākumā”). Vārds bija jau pirms Visuma sākuma. Tādējādi Jānis apstiprina Jēzus mūžīgo esamību.

Tālāk: “Un Vārds bija pie Dieva.” Jānis Jņ. 1:18 norāda, ka Viņš ir “pie Tēva krūts”. Lai arī kā mēs mēģinātu iztēloties, ko tas īsti nozīmē, viens ir skaidrs: Jēzus un Tēvs ir ļoti tuvi.

Un tad viņš saka: “Un Vārds bija Dievs.” Bet kā gan Vārds var būt ar Dievu un tajā pašā laikā būt Dievs? Atbilde ir atrodamā grieķu valodā. Grieķu valodā ir noteiktais artikuls, bet nav nenoteiktā artikula. Tāpēc mums ir svarīgi, lai grieķu noteiktais artikuls norāda uz specifiku, kādu konkrētu objektu vai personu.

Frāzē “Vārds bija pie Dieva” vārds “Dievs” ir ar artikulu, tādējādi norādot uz konkrētu personu – Tēvu (“Un Vārds bija pie Tēva”). Frāzē “un Vārds bija Dievs” vārdam “Dievs” nav artikula, kas šajā gadījumā norāda uz dievišķības īpašībām. Jēzus ir Dievs, nevis Tēvs, bet viņš joprojām ir dievišķais Dieva Dēls, dievības otrā Persona.

Apustulis apstiprina šādu izpratni, jo Jņ. 1:3, 4 teikts, ka Jēzus ir visa radītā Radītājs. Viss, kas kādreiz neeksistēja, bet pēc tam radās, pastāv tikai caur Jēzu, Dievu-Radītāju.

“No mūžīgiem laikiem Kungs Jēzus Kristus bija viens ar Tēvu. Viņš bija Dieva lieluma un Majestātes attēls, Viņa godības atspīdums.” (Elena Vaits “Laikmetu ilgas”, 19. lpp.)

Kāpēc pilnīga Kristus dievības atzīšana ir tik svarīga mūsu teoloģijas sastāvdaļa? Ko mēs zaudētu, ja Jēzus būtu tikai radīta būtne? Līdzdaliet savu atbildi Bībeles izpētes grupā un esiet gatavi pārrunāt, kāpēc mācība par Kristu kā mūžīgu Dievu ir tik svarīga mūsu ticībai. _____

Vārds tapa miesa

Izlasi Jņ. 1:1–3, 14. Ko šie panti mums stāsta, ko Jēzus, pats Dievs, darīja – un kāpēc šī patiesība ir vissvarīgākā patiesība, ko mēs jebkad varētu uzzināt? _____

Jānis savu evaņģēliju sāk nevis ar vārdu “Jēzus” vai Viņa kā Mesijas/ Kristus lomu, bet gan ar terminu “logos”. Ap to laiku, kad Jānis rakstīja, dažādas filozofijas lietoja terminu “logos”, lai apzīmētu Visuma racionālo uzbūvi vai arī lai atsauktos uz pašu loģikas un saprāta ideju.

Arī ietekmīgā antīkā filozofa Platona mācība realitāti bija sadalījusi divās valstībās. Viena ir debesu un nemainīga valstība, kurā pastāv absolūta pilnība. Otra ir šeit – zūdošs, mainīgs, ļoti nepilnīgs augšējās pilnīgās valstības attēlojums, lai arī kur tā atrastos. (Platons nekad neatbildēja uz šo jautājumu.) Dažas filozofijas “logos” identificēja kā abstraktu starpnieku starp mūžīgajām formām un zūdošām, laicīgām formām.

Jānis lieto šo terminu pavisam citā veidā. Viņš apgalvo, ka patiesība, “logos”, nav kaut kāds ēterisks un abstrakts jēdziens, kas peld starp debesīm un zemi. “Logos” ir persona: Jēzus Kristus, kurš kļuva miesa un dzīvoja starp mums (Jņ. 1:14).

Jānim “logos” ir Dieva Vārds. Vēl svarīgāk ir tas, ka Dievs sazinājās, tas ir, Viņš atklājās cilvēcei visradikālākajā veidā: Dievs kļuva par vienu no mums.

Jāņa evaņģēlijā “logos” simbolizē mūžīgo Dievu, kas ienāk laikā un telpā, kurš runā, darbojas un sadarbojas ar cilvēkiem personīgā līmenī. Mūžīgais Dievs kļuva par cilvēku, vienu no mums.

Jņ. 1:14 apustulis norāda, ka “logos” “tapa miesa un mājāja mūsu vidū”. Pamatā esošais grieķu vārds, kas tulkots kā “mājāja”, nozīmē “uzsliet telti”. Jānis atsauca uz 2. Moz. 25:8, kur Dievs lika israēliešiem izveidot svētnīcu, teltis konstrukciju, lai Viņš varētu dzīvot viņu vidū. Tādā pašā veidā, tas ir, ar iemiesošanu, Jēzus – dievišķais Dieva Dēls – iegāja cilvēka miesā, aizsedzot Savu godību, lai cilvēki varētu ar Viņu komunicēt.

Pakavējieties pie tā, ko Jānis šeit raksta. Pats Dievs, Radītājs, kļuva par cilvēku, vienu no mums, un dzīvoja mūsu vidū. (Mēs pat vēl neesam tikuši līdz tam, ka Viņš mirst mūsu labā!) Ko tas mums stāsta par to, cik reāla ir Dieva mīlestība pret cilvēci? Kāpēc mums vajadzētu smelties tik daudz mierinājuma no šīs apbrīnojamās patiesības? _____

Vārda dzirdēšana vai nedzirdēšana

Izlasi Jņ. 1:9–13. Kādu skarbu realitāti par to, kā cilvēki atsaucās Jēzum, Jānis šeit attēlo?

Prologā, Jņ. 1:1–18, aprakstīts ne tikai tas, kas ir Jēzus Kristus, Vārds (“logos”), bet arī tas, kā cilvēki pasaulē ir saistīti ar Viņu. Jņ. 1:9 Viņš tiek saukts par patieso Gaismu, kas apgaismo katru cilvēku, kas nāk pasaulē. Šī gaisma izgaismo pasauli, padarot to saprotamu. Kā saka K. S. Lūiss: “Es ticu kristietībai tāpat kā ticu, ka Saule ir uzlēkusi, ne tikai tāpēc, ka es to redzu, bet arī tāpēc, ka ar to es redzu visu pārējo.” (“Is Theology Poetry?” (n. p.: Samizdat University Press, 2014), 15. lpp., sākotnēji prezentēts 1944. gadā.)

Paskatieties arī uz Jņ. 1:9 rakstīto. Gaisma nāk pie visiem, bet ne visi to uzņem. Kā redzēsīm rītdienas nodarbībā, galvenā Jāņa evaņģēlija tēma ir tas, kā cilvēki pieņem vai noraida Jēzu. Šī tēma sākas šeit. Skumjais vēstījums ir tāds, ka Mesija nāca pie Saviem ļaudīm, Israēla tautas, un daudzi Viņu neuzņēma kā Mesiju.

Rm. 9–11 Pāvils aplūko to pašu traģisko tēmu, proti, to, ka daudzi jūdi Jēzu noraidīja. Taču Pāvils nenoslēdz ar negatīvu domu; viņš paredz, ka daudzi ebreji kopā ar pagāniem tomēr pieņems Jēzu kā savu Mesiju. Patiešām, viņš brīdina pagānus, lai tie nelielās, salīdzinot sevi ar jūdiem. “Jo, ja tu no sava dabīgā celma, meža eļļaskoka, esi izcirsts un pret savu dabu esi iepotēts dārza eļļaskokā, cik daudz vieglāk šie, kas pēc savas dabas jau viņam pieder, var tikt iepotēti savā pašu eļļaskokā” (Rm. 11:24).

Līdzīgi Jānis raksta, ka visi, kas pieņem Jēzu kā savu Glābēju, kļūs par Dieva bērniem. Tas notiek, ticot Viņa Vārdam. (Sk. Jņ. 1:12, 13.)

Šeit ir saikne starp prologu un evaņģēlija noslēgumu. Jņ. 20:31 apustulis izklāsta, kāpēc viņš rakstīja – lai jūs ticētu, ka Jēzus ir Kristus, Dieva Dēls, un lai ticot jums būtu dzīvība Viņa Vārdā. Tādējādi ievads un noslēgums veido sava veida vienotību, saistītus jēdzienus, kas ietver visu, kas starp tiem notiek. Šī saikne norāda uz Jāņa evaņģēlija galveno mērķi – lai cilvēki tiktu izglābti, ticot Jēzum Kristum kā savam Glābējam.

Kā tava dzīve ir mainījusies, kļūstot par Dieva dēlu vai meitu?

Tēmas atkārtojas – ticība/ neticība

Izlasi Jņ. 3:16–21, Jņ. 9:35–41 un Jņ. 12:36–46. Kā šie teksti atkārtro prologā atrodamo ticības/ neticības tēmu? _____

_____

Šķiet, ka Jāņa evaņģēlijā cilvēce ir sadalīta visaptverošās grupās: tajos, kas tic Jēzum un pieņem Viņu kā Mesiju, un tajos, kuriem ir iespēja ticēt, bet kas izvēlas neticēt.

Mācekļi ir pirmajā grupā, tāpat kā citi, piemēram, Nikodēms (kurš lēnām nonāk pie ticības), sieviete pie akas un vīrietis, kurš piedzimis aklus. Otrajā grupā ir farizeji un augstie priesteri, cilvēki, kas piedzīvo 5000 pabarošanas brīnumu, un pat viens no mācekļiem – Jūda.

Interesanti, ka lietvārds “ticība” (grieķu “pistis”) Jāņa evaņģēlijā nekad neparādās. Tomēr darbības vārds “ticēt” (“pisteuō”) parādās 98 reizes, salīdzinot ar 241 reizi visā Jaunajā Derībā! Šis darbības vārds patiešām ir ļoti liela tēma Jāņa evaņģēlijā. Šī darbības vārda lietojums lietvārda vietā var norādīt uz ļoti aktīvu kļūšanu par kristieti. Būt ticīgam Jēzum ir kaut kas tāds, ko mēs darām, un tas izpaužas mūsu dzīvesveidā, nevis tikai uzskatu kopumā. Kā mēs zinām, arī velns tic Jēzum (sk. Jēk. 2:19).

Jāņa evaņģēlijā galvenā atšķirība starp abām grupām ir attieksme pret Jēzu. Ticīgie vai tie, kas sāk ticēt, ir atvērti pret Viņu pat tad, kad Viņš tos izaicina vai norāj. Viņi nāk pie Jēzus un nebēg. Viņš ir Gaisma, kas spīd pār viņiem. Un ticībā viņi kļūst par Dieva bērniem.

No otras puses, neticīgie parasti nāk pie Jēzus, lai cīnītos ar Viņu. Viņi ir tie, kas mīl tumsu, nevis gaismu. Viņiem ir grūti pieņemt Viņa izteikumus, vai arī viņi redz, kā Viņš pārkāpj vecās tradīcijas un nepiepilda viņu cerības. Tie drīzāk izsaka spriedumu pret Viņu, nevis ļauj Viņa gaismai spriest un tiesāt. Šāda attieksme, protams, atkal un atkal bija redzama reliģiskajos vadoņos, kuriem ideālā gadījumā kā tautas garīgajiem vadītājiem vajadzēja būt pirmajiem, kas pieņēma Jēzu.

Kā jūs izdzīvojat savu ticību Jēzum, nevis tikai intelektuālu piekrišanu Viņam kā Mesijam? Kāpēc ir svarīgi zināt atšķirību? (Sk. Mt. 7:21–23.) _____

_____

_____

_____

Tēmas atkārtojas – godība

Izlasi Jņ. 17:1–5. Ko Jēzus domāja, sakot: “Tēvs, Mana stunda ir nākusi: apskaidro Savu Dēlu, lai Dēls apskaidro Tevi”?

Vakardienas pētījumā tika aplūkots Jāņa evaņģēlija laicīgais, cilvēciskais stāsts un tā konflikts un norise starp cilvēkiem, atkal un atkal risinot jautājumu par to, kas ir Jēzus un ko Viņš dara. Šodienas pētījums koncentrējas uz dievišķo, kosmisko stāsta līniju, kas arī atrodama Jāņa evaņģēlijā.

Prologs sākas ar šo kosmisko stāsta līniju. Jēzus tiek pasniegts kā dievišķais Dieva Dēls, Visuma Radītājs. Viss, kas kādreiz neeksistēja, bet tika radīts, pastāvēja tikai caur Jēzu. “Caur Viņu viss ir radies, un bez Viņa nekas nav radies, kas ir” (Jņ. 1:3). Bet tālāk tiek atzīmēta godība, Viņam iemiesojoties cilvēkā (Jņ. 1:14). Jānis lieto vārdus “godība” (“doksa” – spožums, slava, gods) un “slavināt” (“doksazō” – slavēt, godināt, cildināt), lai runātu gan par goda saņemšanu no cilvēkiem, gan par goda vai slavas saņemšanu no Dieva.

Jāņa evaņģēlijā Jēzus pagodināšanas ideja ir saistīta ar “Viņa stundas” jēdzienu; tas ir, Viņa nāves laiku (sal. ar Jņ. 2:4, Jņ. 7:30, Jņ. 8:20, Jņ. 12:23–27, Jņ. 13:1, Jņ. 16:32, Jņ. 17:1). Krusts ir Viņa godības stunda.

Šī ideja ir diezgan paradoksāla, jo krustā sišana bija apkaunojošākais un pazemojošākais nāvessoda izpildes veids senās Romas pasaulē. Šis neticamais pretstats – Dievs pie krusta – ilustrē, kā cilvēciskais stāsta sižets savijas ar dievišķo.

Cilvēciskā līmenī Jēzus nomira ciešanās, kā nicināts noziedznieks, kas vājuma brīdī izsaucās: “Mans Dievs, mans Dievs, kāpēc Tu Mani esi atstājis?” Krusta cilvēciskā, tumšā puse ir īpaši atklāta Mateja un Marka evaņģēlijā (Mt. 27:46, Mk. 15:34).

Bet krusta krāšņā puse ir īpaši atklāta Lūkas un Jāņa evaņģēlijos (Lk. 23:32–47, Jņ. 19:25–30). Tā ir pestīšanas, žēlsirdības vieta, kur Dieva Dēls atdod Sevi Tēvam.

Cik ironiski: Dieva lielākā godība atklājas Viņa lielākajā kaunā – pasaules grēku nešanā.

Padomājiet, ko nozīmē tas, ka bija vajadzīga tik skarba metode – pats Dievs pie krusta, lai izglābtu mūs no grēka. Ko tam vajadzētu mums stāstīt par to, cik tiešām slikts ir grēks?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Elena Vaita "Laikmetu ilgas", nodaļa "Dievs ar mums" (19.–26. lpp.).

"Kungs Jēzus Kristus, dievišķais Dieva Dēls, pastāvēja no mūžības, atsevišķa persona, tomēr viens ar Tēvu. Viņš bija Debesu nepārspējamā godība. Viņš bija Debesu prāta pavēlnieks, un eņģeļu godbijīgo godināšanu Viņš saņēma kā Savas tiesības. Tā nebija Dieva aplaupīšana [citēts Sal. pam. 8:22–27].

Šajā patiesībā, ka Kristus bija viens ar Tēvu pirms pasaules pamatu likšanas, ir gaisma un godība. Tā ir gaisma, kas spīd tumšā vietā, padarot to mirdzošu ar dievišķo, sākotnējo godību. Šī patiesība, kas pati par sevi ir bezgala noslēpumaina, izskaidro citas noslēpumainas un citādi neizskaidrojamas patiesības, pati paliekot ietverta nepieejamā un nesaprotamā gaismā." (Elenas Vaitas komentāri, *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, 5. sēj., 1126. lpp.)

"Jēzus sacīja: 'Kad Es no zemes tikšu paaugstināts, Es visus vilkšu pie sevis' (Jņ. 12:32). Grēciniekam jāatklāj Kristus kā par pasaules grēkiem mirstošs Pestītājs; kad mēs ieraugām Dieva Jēru pie Golgātas krusta, mūsu prātiem sāk atvērties pestīšanas noslēpums un Dieva laipnība mūs vada uz nožēlu. Mirstot Kristus atklāja neizprotamu mīlestību; un, grēciniekam šo mīlestību uzlūkojot, tā mīkstina viņa sirdi, ietekmē prātu un rada dvēselē nožēlu. Ir taisnība, ka cilvēki reizēm kaunas par saviem grēcīgajiem ceļiem un atsakās no dažiem ļauniem ieradumiem, pirms tie apzinās, ka Kristus viņus velk pie sevis. Bet vienmēr, kad tie patiesi cenšas laboties, viņus vada Kristus spēks. Jau tad cilvēku dvēselē darbojas tiem vēl nezināma ietekme, modinot sirdsapziņu un labojot dzīvi. Un, kad Kristus viņu skatu piesaista krustam un tie atzīst, ka Jēzu tur pienaglojuši viņu grēki, tad uz sirdsapziņu sāk runāt arī bauslis." (Elena Vaita "Ceļš pie Kristus", 26., 27. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kāpēc Jānim būtu jāsāk evaņģēlijs, par Jēzu runājot Radītāja lomā? Ko tas mums stāsta par radīšanas nozīmi visā teoloģijā? Kāpēc tad ir svarīgi, lai mums būtu pareiza izpratne par radīšanu, kā atklāts Svētajos Rakstos?

2. Vairāk pakavējieties pie jautājuma, kas uzdots svētdienas nodarbības beigās. Kas notiktu ar krustu, ja mūžīgā Dieva vietā mirtu radīta būtne? Ko mēs zaudētu, ja Jēzus nebūtu mūžīgs Dievs?